
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

המפנה החזותי: תיאוריה וביקורת - 54235

תאריך עדכון אחרון 12-09-2019

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי תרבות-תכנית אישית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר נורמה מוסי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: norma.musih@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

מה הקשר בין מפה, תצלום של כדור הארץ, ומבנה בית הכלא? כולם מושאי מחקר של בתרבות חזותית. תרבות חזותית היא תחום ידע בינתחומי ששואל שאלות על ראייה ועל האפשרות להבין את העולם באמצעים חזותיים. בזמן, תרבות חזותית נתפסת כמתודולוגיה וצורה של פרשנות השוואתית. בקורס זה נחקר את ההיסטוריה של התרבות החזותית ונתנסה בהפעלת מתודולוגיה חזותית של מחקר באמצעות שאילת שאלות על ייצור דימויים, שכפולם, שעתוקם והפצתם. בעקבות תפיסת הדימויים של וו. ג'י. ט. מיטשל כאיקונולוגיה נתמקד בחקר חייהם של דימויים, תשוקותיהם והכוחות שמונעים ומופעלים על ידם. נפתח "דרכים לראות", כפי שכינה זאת ג'ון ברגר, ונלמד על כיווני המחקר שהתפתחו בעקבות עבודתה החלוצית של חוקרת הקולנוע לורה מאלווי ומה שהיא מכנה המבט הגברי המכוון בקולנוע צופות וצופים. בנוסף, בעקבות העבודה של מישל פוקו נעסוק במשטרים של ראייה במה ניתן לראות (ומה שלא ניתן לראות) ומתוך איזה נקודת מבט אנחנו עושים זאת. נוסיף לכך דיון על "הזכות לראות", שניקולס מירזוף חילץ מהיחסים בין ראייה וראייה שכנגד ועל ראייה כמעשה אזרחי.

מטרות הקורס:

קורס זה יקנה לסטודנטים ידע רחב, פרספקטיבה היסטורית ועכשווית בתחום המחקר תרבות חזותית.

הקורס יפתח אצל הסטודנטים קשב חזותי מתוכו יוכלו ליצור ידע חזותי חדש על תופעות תרבותיות מוכרות.

הקורס יאפשר לסטודנטים להתנסות בפרקטיקות מתודולוגיות של מחקר חזותי.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להסביר את התיאוריות המרכזיות בתחום התרבות החזותית ולמקמם בהקשרם ההיסטורי. להשוות בין תיאוריות חזותיות שונות, על מנת להעריך את נקודות הדמיון והניגודים ביניהן. לנתח באופן ביקורתי תופעות חזותיות לאור התיאוריות שנלמדו.

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות פרונטאליות ודיונים בכיתה המבוססים על התגובות הכתובות של הסטודנטים.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

מפגש 1: הקדמה והיכרות עם הסילבוס

מפגש 2: מהי תרבות חזותית וכיצד נוצר ידע חזותי

מפגש 3: דימויים כאיקונות

מפגש 4: דרכים לראות ודרכים להתבונן (+צפייה בפרק אחד מתוך הסדרה של ה בי בי סי)

מפגש 5: המבט המכונן כוח: בין פיקוח להשגחה
 מפגש 6: רואות גוף- מיגדר ותרבות חזותית
 מפגש 7: זיכרון והיסטוריה- המוזיאון כזירה חזותית
 מפגש 8: מפות, מיפוי ותיכנון עירוני
 מפגש 9: המבט מלמעלה: מהמבט האלוהי למבט של המדינה
 מפגש 10: לראות מלחמות ולמסגר זוועות
 מפגש 11: על הזכות לראות, החובה להתבונן והאחריות להיות עד
 מפגש 12: פוליטיקות של מבט
 מפגש 13: על דימויים ודמיונות
 מפגש 14: הרצאות קצרות של תלמידי הקורס וסיכום.
 *ייתכנו שינויים בסילבוס ובבליוגרפיה בהתאם.

חומר חובה לקריאה:

- Berger, John. *About Looking*. Knopf Doubleday Publishing Group, 2011.
 ———. *Ways of Seeing*. Penguin Adult, 2008.
 Bleiker, Roland, ed. *Visual Global Politics*. 1 edition. London ; New York: Routledge, 2018.
 Chaudhuri, Shohini. *Feminist Film Theorists: Laura Mulvey, Kaja Silverman, Teresa de Lauretis, Barbara Creed*. Routledge Critical Thinkers. London ; New York: Routledge, 2006.
 Crary, Jonathan. *Suspensions of Perception: Attention, Spectacle, and Modern Culture*. Cambridge, Mass.: The MIT Press, 2001.
 Demo, Anne Teresa, and Bradford Vivian, eds. *Rhetoric, Remembrance, and Visual Form: Sighting Memory*. 1 edition. New York: Routledge, 2013.
 Green, Jeffrey Edward. *The Eyes of the People: Democracy in an Age of Spectatorship*. Oxford; New York: Oxford University Press, 2011.
 Hariman, Robert, and John Louis Lucaites. *The Public Image: Photography and Civic Spectatorship*. Chicago ; London: University Of Chicago Press, 2016.
 Mirzoeff, Nicholas. *The Right to Look: A Counterhistory of Visuality*. Duke University Press, 2011.
 ———, ed. *The Visual Culture Reader*. 3 edition. London ; New York: Routledge, 2012.
 Mitchell, W. J. T. *Image Science: Iconology, Visual Culture, and Media Aesthetics*. University of Chicago Press, 2015.
 ———. "There Are No Visual Media." *Journal of Visual Culture* 4, no. 2 (August 1, 2005): 257–66. <https://doi.org/10.1177/1470412905054673>.
 Mulvey, Laura. *Visual and Other Pleasures*. Macmillan, 1989.
 Piper, Karen. *Cartographic Fictions: Maps, Race, and Identity*. New Brunswick, N.J: Rutgers University Press, 2002.
 Rancière, Jacques. *The Emancipated Spectator*. Verso, 2009.
 ———. *The Politics of Aesthetics*. A&C Black, 2013.
 Rogoff, Irit. *Terra Infirma: Geography's Visual Culture*. 1 edition. London ; New York: Routledge, 2000.
 Rose, Rachel, Laura Mulvey, and Rachel Rose. Laura Mulvey "Visual Pleasure and

Narrative Cinema" 1975. Two Works. Afterall Books, 2016.

Scott, James C. *Seeing Like a State: How Certain Schemes to Improve the Human Condition Have Failed*. Yale University Press, 1998.

אזולאי, אריאלה. "צילום | מפתח - כתב עת לקסיקלי למחשבה פוליטית." *September Accessed* 11, 2019. <http://mafteakh.tau.ac.il/2010/08/07-2/>.

אריאלי-הורוביץ, דנה, אורי ברטל, and נעמי מאירי-דן. פרוטוקולאז' 2013 כותבים חזותי: מתודולוגיות בחקר התרבות החזותית. תל-אביב: רסלינג, 2013.

ברונפלד-שטיין, חוה. "רוּאָה-יוֹכָה | מפתח - כתב עת לקסיקלי למחשבה פוליטית." *September Accessed* 11, 2019. <http://mafteakh.tau.ac.il/term/%d7%a8%d7%95%d7%90%d6%b8%d7%94-%d7%99%d7%95%d7%a8%d6%b8%d7%94/>.

גינזבורג, רותי. "צילום אזרחים | מפתח - כתב עת לקסיקלי למחשבה פוליטית." *September Accessed* 11, 2019. <http://mafteakh.tau.ac.il/term/%d7%a6%d7%99%d7%9c%d7%95%d7%9d-%d7%90%d7%96%d7%a8%d7%97%d7%99%d7%9d/>.

דבר, יותם. "המוזאון העתיד לבוא": אסופת מאמרים. ירושלים: Bookieman, 2012.

פוקו, מישל. *לפקח ולהעניש: הולדת בית הסוהר. הסדרה לפילוסופיה*. תל-אביב: רסלינג, 2015.

חומר לקריאה נוספת:

Azoulay, Ariella. *Civil Imagination: A Political Ontology of Photography*. Translated by Louise Bethlehem. London: Verso Books, 2012.

Azoulay, Ariella. "What Are Human Rights?" *Comparative Studies of South Asia, Africa and the Middle East*, no. 1 (2015): 8.

Hariman, Robert, and John Louis Lucaites. *No Caption Needed: Iconic Photographs, Public Culture, and Liberal Democracy*. University of Chicago Press, 2007.

Kozol, Wendy. *Life's America: Family and Nation in Postwar Photojournalism*. Temple University Press, 1994.

Mirzoeff, Nicholas. *How to See the World*. Penguin UK, 2015.

Mitchell, W. J. T. *Landscape and Power, Second Edition*. University of Chicago Press, 2002.

———. *What Do Pictures Want?: The Lives and Loves of Images*. Chicago: University Of Chicago Press, 2006.

Rancière, Jacques. *The Future of the Image*. Verso, 2007.

Silverman, Kaja. *The Threshold of the Visible World*. Psychology Press, 1996.

Stoler, Ann Laura. *Imperial Debris: On Ruins and Ruination*. Duke University Press, 2013.

Zelizer, Barbie. *About to Die: How News Images Move the Public*. New York: Oxford University Press, 2010.

אזולאי, אריאלה. האמנה האזרחית של הצילום. פטיש. תל-אביב: רסלינג, 2006.

גינזבורג, רות. והייתם לנו לעיניים: ארגוני זכויות אדם ישראלים בשטחים הכבושים מבעד לעין המצלמה. הסדרה לאמניות. תל אביב: רסלינג, 2014.

רג'ואן שטאנג, סיון, and נועה חזן. תרבות חזותית בישראל. הקיבוץ המאוחד, שנקר הנדסה עיצוב אמנות, 2017. <https://il.ac.cet.kotar/Viewer/KotarApp/il.ac.cet.kotar/104497111;eq&nBookID?aspx.Viewer/KotarApp/il.ac.cet.kotar/>

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 70 %
הרצאה 10 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 20 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

בין השבוע השישי לשבוע השמיני ייערכו מפגשים קצרים של אחד על אחד על מנת לחשוב יחד על עבודת הסיום של הקורס.